

Warszawa, 9 kwietnia 2024 r.

Dotyczy: *Dobrostan zwierząt - ochrona zwierząt podczas transportu*

Szanowni Państwo,

Szanowne Przedstawicielki i Przedstawiciele Komisji Europejskiej,

W imieniu Green REV Institute (REV), inicjatora i koordynatora koalicji Future Food 4 Climate, zrzeszającej 105 organizacji społeczeństwa obywatelskiego, chcę przedstawić stanowisko REV w ramach prowadzonych przez KE konsultacji dot. Dobrostanu zwierząt - ochrony zwierząt podczas transportu.

Konsultacje społeczne

Jak wskazuje Komisja Europejska w ogłoszeniu konsultacji: “ W oparciu o nowe dowody naukowe przepisy UE dotyczące dobrostanu zwierząt podczas transportu zostaną zastąpione nowym rozporządzeniem mającym na celu poprawę dobrostanu zwierząt i zapewnienie przedsiębiorstwom uczciwej konkurencji. Nowe środki będą ukierunkowane w szczególności na:

- zdolność do transportu
- odstępy między kolejnymi pojeniami i karmieniami
- czas podróży i okresy odpoczynku
- dostępną przestrzeń
- środki transportu

- warunki transportu
- eksport do państw spoza UE.

Rozporządzenie uprości obecne przepisy i będzie wspierać zrównoważony system żywnościowy.”

Warto już na wstępie zaznaczyć, że mimo, że tytuł konsultacji wyraźnie wskazuje na dobrostan zwierząt, które są transportowane, to uzupełnienie i dalsze informacje pokazują, że Rozporządzenie ma na celu wspieranie sektora hodowlanego i upraszczanie procedur dot. transportu żywych zwierząt. Ochrona czujących zwierząt nie może być podporządkowana interesom przemysłu hodowlanego. Traktat Lizboński z 2009 r. definiuje zwierzęta jako **istoty czujące** (Artykuł 13 tytułu II). Dyrektywa Rady 98/58/WE w sprawie ochrony zwierząt hodowlanych, określa zasady dotyczące ochrony zwierząt wszystkich gatunków (w tym ryb, gadów lub zwierząt ziemnowodnych) utrzymywanych w celu produkcji żywności, wełny, skóry lub futra lub do innych celów niż cele gospodarskie. Zasady te opierają się na europejskiej konwencji o ochronie zwierząt hodowanych na potrzeby rolne i odzwierciedlają tak zwane „**PIĘĆ WOLNOŚCI**” określone inaczej Kodeksem Dobrostanu Zwierząt: wolność od głodu i pragnienia, wolność od dyskomfortu, wolność od bólu, obrażeń i chorób, swoboda wyrażania normalnego zachowania, wolność od strachu i niepokoju. Transport żywych zwierząt narusza wszystkie pięć wolności zwierząt.

Transporty zwierząt a cele klimatyczne i bezpieczeństwo żywnościowe

W [zaleceniu Parlamentu Europejskiego z dnia 20 stycznia 2022 r. dla Rady i Komisji w następstwie dochodzenia w sprawie zarzutów naruszenia prawa Unii i niewłaściwego administrowania w jego stosowaniu w odniesieniu do ochrony zwierząt podczas transportu w Unii i poza nią](#) wskazano na wnioski z prac Komisji Śledczej Parlamentu Europejskiego ds. Transportu Żywych Zwierząt (ANIT). W zaleceniu jest wskazane, między innymi: *“UE musi pracować nad stworzeniem niezbędnych warunków umożliwiających sprawiedliwy i odpowiedni okres przechodzenia do bardziej wydajnego, oszczędnego i etycznego systemu*

*transportu, w którym w miarę możliwości preferowany będzie transport nasienia lub zarodków zamiast przewozu stada hodowlanego, a także transport tusz i mięsa zamiast przewozu zwierząt przeznaczonych do uboju”. W tym miejscu warto podkreślić, że w kontekście ambicji Europejskiej strategii Od pola do stołu oraz ambicji państw członkowskich dot. skracania łańcuchów dostaw UE powinna wprowadzać ograniczenia dot. transportu żywności, w tym całkowicie zakaz transportu żywych zwierząt i ograniczać transporty produktów rolno - spożywczych. Stabilne i odporne na kryzysy klimatyczne, społeczne, konflikty wojenne - łańcuchy dostaw- muszą polegać na żywności produkowanej lokalnie, ze szczególnym uwzględnieniem procesu przechodzenia do systemów żywnościowych opartych na żywności roślinnej dla ludzi. Parlament Europejski sam podkreślił to w kolejnym punkcie [ww. zalecenia](#): “ (...) zmienione rozporządzenie (WE) nr 1/2005 należy dostosować do strategii „Od pola do stołu”; podkreśla, że zastąpienie, w miarę możliwości, transportu żywych zwierząt transportem tusz i produktów mięsnych oraz materiału genetycznego byłoby zgodne z głównym celem strategii, jakim jest budowanie bardziej odpornych i zrównoważonych krótkich łańcuchów dostaw żywności, w mniejszym stopniu uzależnionych od transportu zwierząt na duże odległości; uważa także, że transport materiału biologicznego, który zajmuje mniej miejsca, może zmniejszyć wpływ na środowisko pod względem emisji CO₂ i zużycia paliwa; ponadto jest zdania, że skupienie się na małych gospodarstwach i regionalnych sieciach rzeźni może przyczynić się do ograniczenia transportu zwierząt w dążeniu do osiągnięcia celu, jakim jest odporny i zrównoważony system żywnościowy zapewniający rolnikom godny poziom życia; zwraca uwagę, że w strategii „Od pola do stołu” przypomniano o znaczeniu przejścia na zdrowszą, **opartą na produktach pochodzenia roślinnego**, zrównoważoną konsumpcję żywności”.*

Na konsekwencje transportu zwierząt: klimatyczne, środowiskowe, społeczne i etyczne wskazują autorzy i autorki raportu [Safe and Just. Plant Based Treaty \(2023\)](#).

“Każdego dnia około pięciu milionów zwierząt znajduje się w transporcie, w globalnym handlu żywymi zwierzętami tzw. hodowlanymi. Aby ograniczyć emisję gazów cieplarnianych, osiągnąć sprawiedliwość międzygatunkową i zapewnić sprawiedliwy podział ograniczonych zasobów, takich jak woda i ziemia, Traktat Roślinny wzywa do odwrócenia ciągłej ekspansji eksportu żywych zwierząt i doprowadzenia handlu do zera.

Długotrwały transport zwierząt powoduje u nich znaczny stres i cierpienie, prowadzi do chorób, urazów, a nawet śmierci podczas podróży (Bhatt i in., 2021). Obecnie dwa miliardy zwierząt rocznie w wieku od 3 tygodni, które rozpoczynają życie na fermach przemysłowych, są transportowane ciężarówkami, statkami i samolotami do nowych krajów w celu hodowli lub uboju (Osborne i van der Zee, 2020).

Zwierzęta rozpoczynają swoją długą podróż na ciężarówce transportowej, często bez jedzenia i wody. Po przybyciu do portów morskich są one przenoszone do miejsc karmienia/kwarantanny, gdzie są przetrzymywane przez okres do tygodnia. Na każdym statku może znajdować się od 7 000 do 30 000 zwierząt w przypadku statków o średniej pojemności i nawet 120 000 owiec lub 25 000 krów w przypadku największych przewoźników. Podróże morskie mogą trwać od dwóch do 30 dni, w zależności od odległości do pokonania i prędkości statku. Najgorsze są miesiące letnie. Na przykład w Australii i na Bliskim Wschodzie, gdzie temperatury wewnątrz statków mogą sięgać nawet 45°C, zwierzęta są dosłownie “gotowane” w środku (Larsson i Levitt, 2020).

Wewnątrz statku zwierzęta oddają mocz i kał w tym samym miejscu. Ich ciała pokrywają się odchodami, co powoduje wzrost temperatury ciała, a u wielu z nich pojawia się gorączka, biegunka i wymioty. Niehigieniczne warunki zwiększają ryzyko wystąpienia

ognisk chorób i stanowią poważne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego i bezpieczeństwa biologicznego, a także mogą skutkować znacznymi stratami ekonomicznymi (Greger, 2007). Wiele zwierząt źle się czuje, nie przeżywa podróży i jest wyrzucanych do morza. Urazy są powszechne ze względu na ruch statku i ciasne pomieszczenia, co skutkuje złamanymi rogami i nogami. Ponadto niektóre zwierzęta są oślepięte przez rogi innych zwierząt lub nawet z powodu nagromadzenia amoniaku wewnątrz przedziału. Według australijskiego Departamentu Rolnictwa i Zasobów Wodnych, na przestrzeni lat trzy miliony zwierząt zmarło na statkach eksportujących żywe zwierzęta przed dotarciem do miejsca przeznaczenia, często z głodu lub stresu cieplnego (Australia).

Po przybyciu do miejsca przeznaczenia krowy, które są zbyt słabe lub ranne, aby chodzić, są przenoszone za pomocą dźwigu - czasami wisząc tylko na jednej nodze. Podczas tranzytu większość zwierząt będzie miała trudności z dostępem do pożywienia i wody, ponieważ zaopatrzenie znajduje się zazwyczaj tylko po jednej stronie zagrody. Oznacza to, że zwierzęta, które przeżyją podróż, są często chore, niedożywione, odwodnione i ranne. Po przybyciu do miejsca docelowego zwierzęta są przenoszone do obszaru kwarantanny. Chore i ranne zwierzęta, które nie przeżyją, zostaną tam pozostawione na pewną śmierć w bólu, zazwyczaj bez żadnej pomocy czy opieki.”

Unia Europejska musi zmierzać ku zakończeniu transportu żywych zwierząt. Obecna legislacja jest nie tylko niewystarczająca aby chronić zwierzęta przed cierpieniem i stresem, jest również nie przestrzegana i nie respektowana przez firmy przewozowe i państwa członkowskie. To powoduje, że transporty żywych zwierząt stanowią przykład braku odpowiedzialności UE w kontekście zadawania bólu i cierpienia zwierzętom i przeczą wartościom i zapisom traktatowym. Dodatkowo transporty żywych zwierząt stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa żywności i bezpieczeństwa osób konsumenckich, które spożywają produkty zwierzęce.

Europejski Trybunał Obrachunkowy, w opracowaniu [“Transport żywych zwierząt w UE - wyzwania i możliwości”](#) wskazuje:

“Co roku miliony żywych zwierząt są przewożone transportem drogowym, morskim, kolejowym i lotniczym na terenie UE, a także pomiędzy UE a państwami trzecimi w różnych celach, takich jak hodowla, tucź lub ubój. UE przyjęła w związku z tym akty prawne mające na celu ochronę zwierząt podczas transportu. Uchybienia wykryte przez Komisję Europejską i instytucje naukowo-badawcze świadczą o tym, że obowiązujące standardy dobrostanu zwierząt nie zawsze są przestrzegane. Tym samym pojawiły się wątpliwości co do adekwatności tych standardów.”

Unijne przepisy dotyczące transportu zwierząt nie są wdrażane w równym stopniu przez poszczególne państwa członkowskie i istnieje zagrożenie, że przedsiębiorstwa transportujące zwierzęta mogą wykorzystywać luki prawne wynikające z różnic pomiędzy krajowymi systemami sankcji. W ramach wspólnej polityki rolnej wspierano produkcję zwierzęcą, aby zapewnić stabilne dostawy żywności po przystępnych cenach, a także zachęcano do podejmowania działań promujących większy dobrostan zwierząt w gospodarstwach. Dotychczas jednak polityka ta nie koncentrowała się na dobrostanie zwierząt w czasie transportu.”

Warto zaznaczyć, że Wspólna Polityka Rolna jest przedmiotem krytyki środowisk rolniczych, środowisk naukowych, środowisk organizacji pozarządowych. Wszystkie grupy zgadzają się, że w obecnym kształcie WPR wspiera przemysł i intensyfikację rolnictwa a nie lokalne rolnictwo i lokalne łańcuchy dostaw. Fakt, że WPR pomija kwestię transportu zwierząt pokazuje, że środki publiczne, wydatkowane we Wspólnocie nie wspierają wartości UE i są wydatkowe wbrew oczekiwaniom obywateli i obywaterek UE, którzy domagają się wzmocnienia ochrony zwierząt tzw. hodowlanych.

Szanowni Przedstawiciele i Przedstawicielki Komisji Europejskiej,

Dobrostan zwierząt w transporcie nie może być zapewniony. Sama idea transportu przeczy zasadzie Pięciu Wolności. Jeżeli Komisja Europejska chce w sposób rzetelny i transparentny zapewnić implementację strategii od pola do stołu, bezpieczeństwo żywności oraz zakończyć erę cierpienia zwierząt musi przejść do wspierania lokalnych systemów żywności roślinnej. Nie ma dzisiaj usprawiedliwienia ani wytłumaczenia dla cierpienia zwierząt w trakcie transportów. Nie ma żadnego uzasadnienia, poza interesem finansowym przemysłu hodowlanego, dla zadawania cierpienia zwierzętom. Wyjątkowo niepokojący jest fakt, że Komisja wspiera przemysł hodowlany poprzez uproszczenie regulacji a także pomijanie np. ryb, ośmiornic, konkretnych grup zwierząt, narażonych szczególnie na okrutne warunki podróży w swoich regulacjach. Wątpliwości budzi też fakt, że pomimo danych naukowych dot. coraz częstszych fal upałów Komisja Europejska nie podejmuje żadnych działań dla ochrony zwierząt w transporcie. Dlatego wzywamy Komisję do podjęcia odpowiedzialności społecznej i środowiskowej i rozpoczęcia odchodzenia od transportu żywych zwierząt.

Green REV Institute

Green REV Institute to zielony think tank, watchdog klimatyczny działający dla transformacji systemu żywności. Green REV Institute łączy kropki na mapie praw człowieka, praw zwierząt i klimatu. Założony w 2014 r. włącza dla zmiany systemowej osoby aktywistyczne, buduje współpracę i partnerstwa dla transformacji systemu żywności.

Green REV Institute to organizacja członkowska [50by40](#), [Eurogroup for Animals](#), [European Vegetarian Union](#), Aquatic Animal Alliance, TAPP Coalition, Plant Europe network, OFOP, Niech Żyją, jedna z 10 NGO w EU Platform on Animal Welfare, wspiera [Plant Based](#)

Treaty. Green REV Institute jest organizacją akredytowaną przez Program Środowiskowy ONZ.

Green REV Institute zainicjował i jest operatorem pierwszej rzeczniczej koalicji dla naprawy systemu żywności w Polsce Future Food 4 Climate, organizatorem międzynarodowego wydarzenia European Vegan Summit, producentem raportu Wegańska Warszawa oraz Posłuchaj Wegańskich Biznesów, oraz Katastrofy na talerzu (2023). Green REV Institute włącza młode osoby do działań na rzecz naprawy systemu żywności, edukuje i mobilizuje w ramach Green Advocacy Academy. Green REV Institute jest operatorem programu Roślinna Szkoła.